

Hjælpepakke til Landbruget

Regeringen, Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti er enige om at tage en række initiativer, for at afhjælpe landbrugets tab som følge af tørken. Med aftalen gennemføres blandt andet en række økonomiske hjælpeforanstaltninger målrettet dansk landbrug.

Den ekstraordinært tørre og varme sommer har haft alvorlige konsekvenser for dansk landbrug. Manglende nedbør og høje temperaturer betyder, at det forventede høstudbytte ligger markant under en normal høst. Selvom landbruget jævnlige er udsat for udsving i både udbytte og priser, står det klart, at årets tørke har haft ekstraordinært negative konsekvenser for driftsøkonomien for selv økonomisk robuste landbrug. Flere landmænd vil stå i en situation, hvor der mangler likviditet til at betale de nødvendige regninger.

Aftaleparterne er derfor enige om følgende fem konkrete initiativer. Der prioriteres i alt ca. 380 mio. kr. til aktiviteter der er målrettet landbruget og de producenter, som er blevet ramt af tørken. Desuden skal initiativerne understøtte, at landbruget fremadrettet bedre kan håndtere lignende situationer.

1. Landbruget fritages for produktionsafgifter i 2019
2. Bedre vandingsmuligheder i fremtidige tørkesituationer
3. Nedsættelse af ekspertgruppe med fokus på landbrugets økonomi
4. Oprettelse af tilskudsordning til jordfordeling i 2019
5. Multifunktionel jordfordelingsfond

1. Landbruget fritages fra produktionsafgifter i 2019

Aftaleparterne er enige om at fritage landbruget for produktionsafgifter i 2019.

Der er enighed om at finansiere produktionsafgiftsfondenes aktiviteter i 2019 med en bevilling på 220 mio. kr., svarende til de opkrævede afgifter i 2018. Bevillingen afsættes i 2018. Dermed sikres ekstra likviditet til landbruget samtidig med, at produktionsafgiftsfondenes væsentlige aktiviteter indenfor bl.a. forskning, forsøg og produktudvikling kan opretholdes.

2. Bedre vandingsmuligheder i fremtidige tørkesituationer

Mange landbrug har under tørken haft brug for at vande mere, end de har kunnet i henhold til deres gældende vandindvindingstilladelse og har oplevet lange sagsbehandlings-tider i kommunerne, når de har forsøgt at få tilladelse til at øge vandindvindingen.

Aftaleparterne er derfor enige om, at se nærmere på muligheden for at indføre en undtagelsesbestemmelse i lovgivningen, der giver mulighed for, at kommunerne kan udstede kortvarige indvindingstilladelser hurtigere end i dag, når helt ekstraordinære vejr-situationer gør sig gældende. Sigtet er, at de nye regler kan træde i kraft 1. juli 2019.

3. Nedsættelse af ekspertgruppe med fokus på landbrugets økonomi

Der nedsættes en ekspertgruppe med henblik på at udarbejde anbefalinger til, hvordan man fremadrettet kan sikre et mere strukturelt stabilt landbrugserhverv, som selvstændigt kan håndtere tilbagevendende konjunkturudsving. Ekspertgruppen skal udarbejde konkrete anbefalinger til hvordan risikoen ved landbrugets finansielle udfordringer og store gæld kan reduceres, hvordan potentialet i landbrugets nye ejerformer kan udnyttes fuldt ud, analysere mulighederne for at forbedre generationsskifte, herunder en analyse af fordele og ulemper ved en sælgerpantebrevsmodel for landbruget samt analysere mulighederne for at etablere en egenfinansieret konjunkturdæmpende ordning i sektoren.

4. Tilskud til jordfordeling i 2019

Flere landmænd har i dag meget spredte og usammenhængende arealer, hvilket mindsker deres effektivitet bl.a. ved øgede transportomkostninger og underudnyttelse af maskiner. Erhvervsrettet jordfordeling, hvor landbrugsarealer inden for afgrænsede geografiske områder byttes på frivillig basis for at få arealerne til at ligge mere hensigtsmæssigt (jordfordeling), vil kunne afhjælpe disse udfordringer.

Der rejses imidlertid kun få erhvervsrettede jordfordelingssager i dag, hvilket kan skyldes for høje transaktionsomkostninger, herunder skal for eksempel betales tinglysningsafgift. Aftaleparterne er derfor enige om at etablere en tilskudsordning på 10 mio. kr. i 2019, med det formål at dække transaktionsomkostninger i forbindelse med jordfordeling.

5. Multifunktionel jordfordelingsfond

Der etableres en jordfordelingsfond på 150 mio. kr. i 2018, som skal fremme multifunktionel jordfordeling gennem køb og salg af landbrugsjorde mv. Fonden etableres i Miljø- og Fødevarerministeriet i 2018. Der tilvejebringes bevillingsmæssig hjemmel til at påbegynde aktiviteterne i 2018, ligesom udgifterne og indtægterne ved fondens virksomhed optages på finansloven for 2019. Fonden kan afholde udgifter inden for en samlet ramme på 150 mio. kr. netto i perioden 2018-2022.

Miljø- og Fødevarerministeriet redegør løbende for anvendelsen af midlerne til aftaleparterne.

Initiativerne i vedlagte aftale supplerer de initiativer, der allerede er taget, herunder tiltag for at forbedre adgangen til foder for husdyrproducenterne.

Aftaleparterne vil følge udviklingen i situationen og gøre status primo 2019, når tabene for 2018 er endeligt opgjort. Aftaleparterne vil i den forbindelse overveje behovet for yderligere tiltag på baggrund af en vurdering af landbrugserhvervet samlede økonomiske situation.

De økologiske producenter er blandt de driftsgrene, som er relativt hårdt ramt af tørken. Parterne noterer sig derfor, at Miljø- og Fødevareministeriet vil have fokus på administrationen af såvel den generelle landbrugsstøtte som de økologiske arealtilskud, således at udbetalingen af støtte/tilskud så vidt muligt sker til tiden. Miljø- og Fødevareministeriet orienterer løbende aftaleparterne om status for udbetalingen.

Aftaleparterne noterer sig endvidere, at der har været dialog mellem Finanssektoren og landbrugets organisationer om landbrugets situation med henblik på at afbøde unødige stramminger af kreditvilkårene for erhvervet. Aftaleparterne noterer sig ligeledes, at selskaber i andelssektoren har taget en række skridt til at afbøde de økonomiske konsekvenser af tørken.

Initiativerne finansieres af reserver med mindreforbrug i 2018 (EU-reserven samt sikkerhedspuljen), mens udgifter i 2019 finansieres på finansloven for 2019.

Tabel 1

Statsfinansielle konsekvenser

Mio. kr. (2018-pl)	2018	2019	I alt
Initiativer, i alt	372,9	10	382,9
1. Fritagelse for produktionsafgifter i 2019	222,9	0	222,9
2. Bedre vandingsmuligheder i fremtidige tørkesituationer	0	0	0
3. Nedsættelse af ekspertgruppe med fokus på landbrugets økonomi	0	0	0
4. Tilskudsordning til jordfordeling i 2019	0	10	10
5. Multifunktionel jordfordelingsfond	150	- ¹	150

Anm.: 1) Udgifter vil afhænge af den faktiske aktivitet.

Kilde: Egne beregninger.